

Értekezés a Természetről

Szaíd Núrszí

SZAÍD NÚRSZÍ

Értekezés a Természetről

A könyv eredeti címe törökül:

Tabiat Risalesi
Bediuzzaman Said Nursi

Fordította:

Yusuf Fuad

Lektorálta:

Merdzsan Ali

Rejhan Kiadó

Info: minaretiskola@gmail.com

ISBN 978-963-06-8999-1

Copyright © by REJHAN 2011

ÉRTEKEZÉS A TERMÉSZETRŐL

Szaíd Núrszí

Budapest 2011

*“A ti megteremtésed és
feltámasztásod annyi
csak, mintha az csupán
egyetlen léleké lenne.”*

Huszonharmadik Villanás

Értekezés a Természetről

Noha jelen értekezés a Tizenhetedik Villanás Tizenhatodik Függeléke is lehetne, különös jelentősége okán külön tárgyalandó és a Huszonharmadik Villanás címet kapta. A természet istenítéséből származó istentagadó filozófiára mér olyan csapást, melyből az nem lesz képes új életre kelni. A hitetlenség egyik sarokkövét zúzza ezáltal szét.

ELŐSZÓ

Kilenc képtelenség tárgyalásával – melyek mindegyike még legalább kilencven továbbit tartalmaz – kerül bemutatásra a természetfilozófiát vallók hitetlensége, gondolataik értelmetlen volta, tévhiteken nyugvása és visszatetszősége. Mivel azonban e képtelenségeket más értekezésekben már részben kifejtettük, a teljes részletességtől e helyen eltekinthetünk. Önkéntelenül is felmerül a kérdés: miként vehettek át híres és tehetséges filozófusok nyilvánvaló babonákat, s haladtak tovább az általuk kijelölt tévúton? Nem ismerték fel, hogy mily messzire kerültek a helyes iránytól? Útjuk valósága, kiindulási pontjai és céljai arra késztettek, hogy a kételkedők számára világos és megcáfолhatatlan bizonyítékokkal

szolgáljak arra nézve, hogy tanaik¹ feltevései és szükségszerű következtetései taszítóak és az értelemtől idegenek. Minden egyes bemutatott képtelenség bemutatása végén erre a konklúzióra jutunk majd.

¹ Ezen értekezés megírására az készítetett, hogy a hit igazságait különösen sértő és visszataszító módon babonának bélyegzi az Áldott Koránt támadó, egymással szövetségre lépő természetfilozófia és ateizmus. Aljasságuk jámbor haragot gyújtott a szívemben, s erős késztetést éreztem arra, hogy pimaszságukat egy jó nagy pofonnal viszonzom. Haragvásom azonban azok ellen is irányul, akik engedték magukat megtéveszteni és az igazság színétől a tévhitek hamis fénye felé fordultak; még ha a Riszále-i Núr beszédmódjára egyébként a visszafogott, barátságos hang is a jellemző. – a szerző.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَتْ رَسُولُهُمْ أَفَى اللَّهِ شَكُّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

*“Allah, a Könyörületes és Irgalmas nevével.
Küldöttei így szóltak: vajon lehet-e kételkedni az
Egek és a Föld Teremtőjében?” (Korán, 14: 10)*

E tiszteletreméltó *ája* arra hívja fel a figyelmet, hogy Allah léte és egysége teljesen nyilvánvaló. Mindez egy olyan kérdés formájában, mely arról tájékoztat, hogy “az Igazságos Allah tekintetében nincs, és nem lehetséges semmiféle kétely”.

Bevezető gondolat a fenti misztérium magyarázata előtt:

1338-ban² Ankarába mentem. Ott azt tapasztaltam, hogy a görögökön aratott győzelem felett örvendő muszlimok fejébe igen kártékony, mérgező és romboló hatású ateista eszmék fészkeltek be magukat. Magamban fájdalmasan felkiáltottam: "Jaj nekünk! E szörnyeteg hitünk alapjait falja fel!" Mivel a fent említett *ája* nyilvánvaló módon tesz tanúságot Allah léte és egysége mellett, s teszi azt érthetővé, segítséget kaptam tőle, a Kegyes Koránból erős bizonyítékot nyertem, s arab nyelven írtam egy értekezést, mely alkalmas arra, hogy az ateizmus ellen fegyverként használva annak fejét vegye. Elkészülte után, az ankarai *Yeni Gün* nyomdában rövidesen nyomtatásban is megjelent. Mivel azonban csak kevesen tudtak arabul, e tömören és

² hidzsri / iszlám időszámítás szerint. – a fordító.

velősen megfogalmazott bizonyításom nem érte el kívánt hatását. Ellenben, az istentelen eszmék és gondolatok sajnos egyre inkább terjedtek és erősödtek. Így hát kénytelen vagyok e bizonyítást törökül kifejteni – amennyire ez utóbbi nyelv ezt egyáltalán lehetővé teszi. Mivel némely részét más helyeken már kifejtettem, itt azokat csupán röviden fogom tárgyalni, s sok, más értekezésemben leírt érvelés jelen bizonyításban foglaltatik össze.

BEVEZETÉS

Testvér! Tudnod kell, hogy olyan szörnyű szavak hagyják el időnként az ember száját, melyek istentelen voltát nem is sejtí. Hívó emberek használják ezeket, anélkül, hogy tudatában lennének. Három igen fontosat meg kell említenünk:

Első: “Valami oka van”, azaz, a látható dolgoknak az okok adtak létet.

Második: “Magától jött létre”, azaz önmaga által jött létre.

Harmadik: “Ez a természet törvénye”, azaz a természet hozza létre és rendelkezik felette.

Valóban, vannak létezési formák, ez tagadhatatlan tény. Ehhez jön még, hogy minden egyes létező egy műre hasonlít, mely értelemmel és céllal a létezésbe lett helyezve. Ugyanakkor nem kezdet nélküli és nem örök, hanem egyszer meg lett alkotva. Mindenesetre, az ateista azt fogja állítani, hogy a jelenlévő dolgok – pl. egy állat – az élettelen természet által lettek “okozva”, azaz a lét, ok-okozati kapcsolódások által lett a létezésbe téve... vagy azt, hogy saját maga adott formát önmagának... vagy azt, hogy természetes okok hatására természetes módon jött létre. Vagy ezt is mondhatnád: ez egy teremtmény, mely a Dicsőséges és Mindenható erejéből lett.

Mivel azonban az értelem számára az említett négy lehetőségen kívül más nem jöhet szóba, – amennyiben teljes bizonyossággal meg tudjuk mutatni, hogy az első három út nem járható, tévhiten alapul és a lehetségesen kívül esnek – szükségszerűen és nyilvánvalóan csak a negyedik út maradhat meg számunkra, mint a minden kétséget kizáróan az Allah létére és egységére vonatkozó egyedüli biztos tan.

ELSŐ VITAKÉRDÉS

Az élettelen világ ok-okozati kapcsolódásai által öltött formát a teremtmény és lépett a létezésbe. A számos lehetetlenség közül most csak hármat említünk meg.

ELSŐ LEHETETLENSÉG

Egy gyógyszerertárban száz és száz, különféle anyagokkal megtöltött üveget láthatunk. Tegyük fel, hogy egy csodálatos, eleven balzsamot szeretnénk e számos gyógyszerből nyerni! Még az is szükséges, hogy ez egy csodatévő, élő gyógyír legyen. Elmentük hát ebbe a (különleges) gyógyszerertárba és nagy mennyiségben láttunk ebből az eleven balzsamból és ebből az eleven gyógyírból és mindegyiket alaposan megvizsgáltuk.

A következőt láttuk: mindegyik kis üveg egy meghatározott mennyiséget

tartalmazott, egy-két dirhemnyit (6 gramm) ebből, három-négy dirhemnyit abból, hat-hét dirhemnyit amabból... Többféle gyógyszer, eltérő mennyiségben lett felhasználva. Ha egy dirhemnyi is kimaradt volna, az adott balzsam már nem lenne életképes, s nem tudná ugyanazt a hatást elérni. Az élő gyógyírt is megvizsgáltuk. Mindegyik üvegcséből egy adott mennyiség lett kivéve. Ha csak egy kicsiny mértékben több, vagy kicsiny mértékben kevesebb kerül ki belőlük, a gyógyír teljes bizonyossággal elveszíti rá jellemző sajátosságát. Nem csupán különféle üvegek, hanem eltérő mennyiségek is felhasználásra kerültek.

Valamilyen módon lehetséges, vagy valószínű lehetne-e, hogy a különféle üvegekből származó, eltérő mennyiségű anyagok valamilyen módon egymás mellé kerülnek és összekeverednek: például egy szélvihar feldöntötte az üvegeket, azok összetörték és tartalmuk, a megfelelő mértékben egy adott szert létrehozva ezután összefolyt... Létezik-e ennél abszurdabb, lehetetlenebb elképzelés? Ha egy számár duplán számárrá, majd

emberré válna, az is hátat fordítva elutasítana egy ilyesfajta gondolatot.

E példa alkalmazható a tárgyalt témánkra is: minden dolog, mely életet hordoz magában, egy élő balzsamnak is felfogható, s minden növény is egy eleven, különféle és eltérő mennyiségű anyagokból összetett gyógyszer. Ha mindezt valaki a természet által létrehozott-okozott dolgoknak tekinti, az százszorosán távolabb van a józan értelemtől, mint az, aki a gyógyír létrejöttét a gyógyszertárban, szélvihar által összetört üvegekből kifolyó anyagok összekeveredésének tulajdonítja.

Röviden, tehát: A világ eme hatalmas gyógyszertárában minden egyes létező csak egy végtelenen Bölcsesség, egy határtalan Tudás, egy mindent átfogó Akarat és a mérleget tartó Örökké Létező Bölcs döntésének és elrendelésének hatására formálódhat meg. A szerencsétlen ember ezt mondja: "A némán és vakon tovaáramló végtelen folyóhoz hasonlatos természeti elemek hozták létre." Egy oktalan képzelgő szerint: "E csodálatos gyógyír önmagától jött létre, miután az

üvegek feldőltek és kifolyó tartalmuk összekeveredett.” Micsoda ostoba fecsegés ez! Ez a nyilvánvaló hitetlenség merő fantáziálás és örültség is egyben.

MÁSODIK LEHETETLENSÉG

Ha minden egyes dolgot, nem az Egyedülvaló Mindenhatónak, hanem az élettelen természet hatásának tulajdonítanánk, akkor minden létező létrejötténél szükségszerűen nagyszámú tényezőnek kellene aktívan jelen lennie. Nyilvánvalóan lehetetlenség azonban, hogy még egy olyan apró teremtmény testében, mint egy szúnyog, oly mérhetetlenül sok, különböző és gyakran egymással ellentétes tényező hasson. Ráadásul oly nagyfokú rendezettséggel, leheletfinom pontossággal és elemeinek tökéletes összhangjában. Bárki, aki csak annyi tudattal rendelkezik, amennyi egy szúnyog szárnyában van, nem mondhat mást: “Ez teljességgel lehetetlen. Biztos, hogy másképpen van.”

Igen, a szúnyog parányi teste az Univerzum minden egyes elemével

összeköttetésben van, sőt azok kicsinyített összefoglalása. Ha ezt nem a Mindenhatónak tulajdonítanánk, akkor az élettelen természet elemeinek kellene maguktól annak piciny testébe kerülnie. Még szemei összes sejtjében – melyek testének kicsinyített másai – is ott kellene lenniük! Az élettelen természetből származó tényezőknek pedig az adott létező testében működniük kell. Ebben az esetben tehát ezek a tényezők egyfajta mesterként dolgoznak a sejtek biológiai, kémiai és fizikális építőelemeinek és alapelemeinek belsejében.

HARMADIK LEHETETLENSÉG

Egy megkérdőjelezhetetlen alapszabály kimondja:

الْوَّاحِدُ لَا يَصْدُرُ إِلَّا عَنِ الْوَّاحِدِ

“Csak egységből jöhet létre egység.” Azaz: ha egy létnek egysége van, azt csak egy egyedüli dolog hozhatta létre. Különösen, ha ez a dolog, létezésének oly tökéletes

rendezettségét valamint – saját mértéke szerint – a lét minden aspektusát felmutatni képes, akkor nyilvánvalóan nem hozhatta létre számos, különféle tényező. Ez utóbbi esetben elkerülhetetlen volna a bekövetkezendő összekülönbözés és zűrzavar. Egyedül egy Mindenható keze alkothatta csak. Mivel számos “kéz” zűrzavara az élettelen természet végtelenül sok elemének összevisszaságában – melyek süketek, vakok, értelem és tudat nélküliek – saját határát nem ismeri, a tényezők eme vaksága és süketsége, számtalan lehetséges úton és módon, kapcsolódásokban, oly nagy messzeségben van attól, hogy értelmesen cselekedjen, mint száz lehetetlenség egyidejű elfogadása. Hogyan támaszkodhatna rá hát e létezés a maga nagyfokú elrendezettségében és egységében?

De még ha e lehetetlenségtől el is tekintünk, az élettelen természet hatásainak kell, hogy legyen valamiféle támadási felülete. Az élőlényeknél ezen érintkezési felület csupán azok felszínét jelentheti. Ismeretes, hogy a teremtet, élő szervezetek belseje legalább tízszer rendezettebb és szervezettebb, mint külsejük, finomabb, művészebb elkészítésű.

Ezen területre nem terjed ki az élettelen természet tényezőinek a hatásköre. A legkisebb növények és legparányibb állatkák a nagyobb terjedelmű teremtményeknél még ámulatba ejtőbb módon kerültek megformálásra, ezerszeresen is vak az, aki mindezt merev, gondolkodástól mentes, önkényes és egymással ellentétesen működő természeti erők hatásának gondolja. Ráadásul ott, ahová "kezük" nem nyúlhat, sőt nem is érinthet!

MÁSODIK VITAKÉRDÉS

Mely szerint “magától jött létre”, azaz önmaga által formálódott meg, önmagából keletkezett volna.

Nos, e feltevés is számos lehetetlenséget tartalmaz. Számtalan szempontból is képtelen és téves, s ezek közül három lehetetlenségre hívjuk fel a figyelmet.

ELSŐ LEHETETLENSÉG

Te makacs tagadó! Önmagadtól való telítettséged oly ostobává tett téged, hogy végkövetkeztetéseid további száz lehetetlenséget akasztanak a nyakadba. Hiszen létezel; s nem egy élettelen, változatlan anyagdarab vagy. Sokkal inkább, egy jól megtervezett, kitűnően megalkotott és állandóan megújulni képes gépre hasonlítasz, vagy egy folyamatosan felújított, csodálatos kastélyra. Tested sejtei szüntelenül dolgoznak. Szervezeted

állandó kapcsolatban van az Univerzummal, ami különösen fennmaradását, működőképességét és szaporodását érinti, s szakadatlan cserefolyamatban vesz részt. A testedben dolgozó sejtek ügyelnek arra, hogy e kapcsolatokat és folyamatokat semmi se zavarja meg. Ezért körültekintően tevékenykednek, s olybá tűnik, mintha a Kozmoszra irányulnának. Ezért – feladataik végzése közben – téged magadat is ez utóbbira irányítanak. Külső és belső közérzetedre sejteid csodálatos feladatvégzése hatással van, melyet hasznosítasz, felhasználasz.

Ha nem akarod elfogadni, hogy tested sejtei parányi hivatalnokokként, a Mindenható katonáiként viselkednek, vagy a tervező ceruzavégére illetve az azzal megrajzolt vonalak pontjaira hasonlítanak, akkor bizony szemed minden egyes sejtjének kell, hogy legyen egy olyan saját szeme, mely szervezeted, tested minden részletét és részét egyidejűleg látja, s egyszerre a vele kapcsolatban lévő Univerzumot is szem előtt tartja. Száz génusz értelmével kellene még ezen felül

rendelkeznie, melyeknek saját múltad és eljövendőöd egészének ismerésére és megértésére képesnek kellene lennie; az előtted és mögötted lévő generációkat és az összes elemet tápláló forrást is látná.

E dolgokban egyetlen sejtvednek ily mértékű tudást és tudatot tulajdonítasz hát, holott az önmagában nem sokkal több értelemmel rendelkezik mint te magad? Nem ismered be ezerszeresen is örült hiedelmedet?

MÁSODIK LEHETETLENSÉG

Tested, szervezeted egy csodálatos, ezerkupolájú kastélyra hasonlít. E tornyok és kupolák építőkövei, egymást támogatva, kiegészítve, külső alátámasztás nélkül is szilárdan állnak a helyükön. A tested, pedig még ezeknél is bámulatosabb! Hiszen, az egy olyan kastély, mely meghatározott mérték szerint, folyamatosan megújulni képes. Belső szerveink nagy, kupolával fedett csarnokokra hasonlítanak, s a csodálatunkat, elismerésünket kiváltó szellemi, lelki nagyságról még nem is beszéltünk. Sejtjeink, a kupolában lévő

kövekhez hasonlatosan, tökéletes összhangban és rendben kapcsolódnak egymáshoz, s egy bámulatra méltó épületet, csodálatos művet alkotnak, s hirdetik – ahogyan azt a szem és a nyelv kifejezni képes – a Hatalom egyedülálló, csodálatos teremtetését.

Amennyiben e sejtek összességükben és egyenként, nem lennének “hivatalnokokként” e világ Mesterének irányítása alatt, akkor minden egyes sejt egyszerre lenne korlátlan úr a többi sejt felett, s az összesnek alávetett szolga is; egymással egyenlőnek kellene lenniük, ugyanakkor ellentétes viszonyban is kellene állniuk. A *Szükségszerűen - Létező* összes tulajdonságát kellene birtokolniuk, melyek egyedül csak Hozzá tartoznak. Egyszerre lennének minden külső tényezőtől függő viszonyban, s rendelkeznének korlátlan szabadsággal. Egy ilyen jól megalkotott, egységes teremtményt, mely csak az Egyetlen - Egyedüli műve és az Egy misztériuma lehet, miként lehetne a számtalan sejtnek egyedül tulajdonítani? A csak szikrányi értelemmel megáldott ember számára is

teljesen nyilvánvaló ennek lehetetlen mivolta.

HARMADIK LEHETETLENSÉG

Ha a testedet, nem az Örökkévaló – Mindenható “írta” volna meg az “írótollával”, Ő, Aki Egyetlen és Egyedülvaló, hanem a vak természet alkotása, “okok” egyszerű “lenyomata” volna, akkor a testedben lévő sejtek és szervek számának megfelelő “sablonnak, mintának” kellene jelen lennie. Márpedig ezt a könyvet egyetlen “írótoll” írta meg, s “megírójának” ismeretéből fakad.

Ha nem egy olyan “írásról” lenne szó, mely egyetlen “írótoll” műve, s egy bizonyos vélemény szerint saját magától, vagy a természet hatására jött volna létre, akkor minden egyes betűjének lenyomatához egy sajátos eszközre – ahány betűt tartalmaz – lenne szüksége, akár csak a könyvnyomtatásnál.

Néha előfordul, hogy e betűk között egy óriási betű kerül elő, melyben akár egy egész oldalnyi, leheletfinom írás található. Egyedül ennek nyomtatásához ezernyi lenyomat szükségeltetik. Ha ezek egy testet megformálandó összeállnak, akkor az egyes szervekhez, szövetekhez is éppen ennyi "öntőformát" igényelnek.

Ha ezek után, mind e lehetetlenséget lehetségesnek tartod, tudd meg, hogy ez a gondolatmenet oly sok tévedést és képtelenséget tartalmaz, ahány sejt egy testben csak létezik. Szégyelld magad és ismerd be tévelygésedet!

HARMADIK VITAKÉRDÉS

“A természet (törvénye) szerint alakul”, teszi ezt szükségessé, hozza létre. Sok lehetetlenséget tartalmaz ezen kijelentés is. Három példával szemléltetjük:

ELSŐ LEHETETLENSÉG

Ha a minden létezőben, különösen az életre keltett természetben megmutatkozó, feltűnően művészi-kreatív alkotást nem a tervező tollának és az örök Nap hatalmának tulajdonítjuk, hanem a süket és vak, értelmetlen természeti erőkből vezetjük le, akkor ez utóbbit számtalan eszközzel kellene ellátni, hogy minden dolog előállítására képes legyen. Vagy magát a dolgokat kellene olyan hatalommal és tudással felruházni, hogy saját maguktól is működhessenek.

Miként a Nap minden üvegdarabban és vízcseppben megjelenik, ha mind e

rengeteg apró "Napot" nem az egyetlen Napra akarnánk visszavezetni, akkor kénytelenek lennénk azt gondolni, hogy a természetes, teremtet Nap által birtokolt összes rá jellemző tulajdonság egyetlen azt visszatükröző vízcseppben is megtalálható. Ez alapján annyi természetes Napot kellene számon tartanunk, ahány földi megjelenése csak van. E példából kiindulva, ha a létezést és a létezőket nem közvetlenül az örök Nap megjelenéseire vezetnénk vissza, akkor minden létezőben egy olyan természetet és hatalmat kellene feltételeznünk, mely korlátlan akarattal, végtelen tudással és örök bölcsességgel rendelkezik, sőt önmaga egy "isten" volna.

Egy ilyen gondolkodás azonban a lehető legnagyobb tévhit, lehetetlen tévedés, mely a világon csak létezik. Az olyan ember, aki az Alkotó művét egy állítólagos, jelentéktelen és döntésképtelen természetnek tudja be, az tanúbizonyságát adja arról, hogy az állatnál is ostobább.

MÁSODIK LEHETETLENSÉG

Ha e művészettel és bölcsességgel teli, kifogástalanul rendezett és egyensúlyban lévő létezések nem egyetlen egytől származnának, mely végtelen hatalommal és bölcsességgel bír, s e helyett a természetből lennének levezetve, akkor feltételeznünk kellene, hogy a természetnek a legapróbb földdarabjában is annyi eszköze, gépe van, mint Európa összes üzemének, nyomdájának és gyárának száma, s ezek képesek lennének önmaguk az összes növényt a földből kibújtatni és kivirágoztatni.

Ha mindezt nem a dicsőséges Mindenhatóra vezetnénk vissza, akkor azok nem tudnának e létállapotba kerülni. Hiszen a magvak is abból az anyagból vannak, mint a tojás és a spermiumok. Hidrogén, szén, nitrogén és oxigén rendezetlen elegyből állnak. Szél és víz, meleg és fény; mindegyikük a maga differenciálatlan módján, döntési képességgel nem rendelkezve patakként áramlik rájuk, s a földből számtalan,

különböző, ugyanakkor tervszerűen és művészileg megformált virágot eredményez. Nyilvánvalóan és szükségszerűen, minden kis földdarabban e rengeteg élő anyag előállítására legalább annyi kis műhelynek kellene lennie, ahány nyomda, üzem és gyár a világon van.

Kaptunk egy képet tehát arról, hogy a hitetlen materialisták gondolatmenete mily hihetetlen mértékben tér el az értelem pályájáról. Micsoda ostoba emberek, akik úgy vélik, hogy maga a természet a "feltaláló" és alkotó, s magukat tudósoknak, értelmiségieknek tartják! Nem érdemelnek mást, mint hogy egyszerűen kinevessük és megvessük őket!

Amikor tehát valaki úgy véli, hogy minden lét / létező eredete a természet, az elmondottakhoz hasonló furcsa lehetetlenségek, tagadással járó problémafelvetések keletkeznek. Ha azonban a létet annak az Egynek tulajdonítjuk, melynek semmire és senkire nincsen szüksége, melyre azonban mindennek és mindenkinek szüksége van, akkor miként oldható fel ez a helyzet?

Hogyan lehetséges egy lehetetlenséget tartalmazó nehézséget és összetettséget, a szükségszerűség határát súroló egyszerűséggé tenni?

A válasz a következő: Az első lehetetlenség esetében például, a napsugarak jelensége tökéletes egyszerűséggel és bármi nehézség nélkül, a legkisebb csepptől az Óceán hatalmas felszínéig mindent betöltve mutatja hatását a visszatükröződő kis napokban. Ha azonban eltekintünk a Naptól, akkor egy a tagadás fokát elérő bonyolultság ellenére is lehetségesnek kellene tartanunk, hogy a Nap magukban a dolgokban is valóságos alakot öltött. Ha viszont, minden létet e módon közvetlenül az Egyetlenre – melynek semmire és senkire nincsen szüksége, melyre azonban mindennek és mindenkinek szüksége van – vezetünk vissza, akkor minden lét elnyerheti Tőle e jelenség alapján, e kapcsolódás révén, s a szükségszerűvel határos könnyedséggel mindazt, melyre szüksége van. Amennyiben, viszont elvetjük e kapcsolódási lehetőséget, s e szolgálati viszonyt a vezetettség hiányának állapotára cseréljük, s minden létezőt

átengedünk saját vezetésének és a természetnek, akkor egy a tagadás fokát elérő bonyolultság ellenére is lehetségesnek kellene tartanunk, hogy a vak természet akkora hatalommal és bölcsességgel rendelkezik, hogy az Univerzumot megalkotta és azóta irányítja. Továbbá, hogy akár egy szúnyog testét is – melyben a kicsinyített univerzum meg van – egy csodálatos gépezethez hasonlatosan megalkotta. S ez nem egy, hanem ezer és ezer lehetetlenség!

Röviden, tehát: Miként az lehetetlen és teljességgel kizárható, hogy a Szükségszerűen Létezőnek társa vagy ellenpárja legyen, ugyanúgy lehetetlen és kizárható, hogy Uralmában és bármilyen dolog megalkotásában bármi más dolog is részt vehessen, hatást gyakorolhasson Rajta kívül.

Ami pedig a második lehetetlenség nehézségeit illeti, más értekezéseinkben bizonyítást nyert, hogy – amennyiben minden dolgot az Egyetlennek és Egyedülinek tulajdonítunk – mindaz, ami egyetlen dolog számára könnyű, minden

dolog számára is azzá válik. Ha azonban okokra és a természetre vezetjük vissza, akkor az egy dolog számára nehéz dolog, minden dolog számára, ugyanúgy nehezzé lesz – miként ezt számos, vitathatatlan bizonyítékokkal már alátámasztottuk. Itt ezeket most röviden összefoglaljuk:

Ha egy ember katonaként vagy hivatalnokként uralkodójának szolgálatában áll, e szolgálati viszony alapján százezerszer is többet megtehet, mint amire csupán személyes hatásköre jogosíthatná fel. Uralkodójának nevében egy nagyhatalmú ember felett is rendelkezhet. Ugyanis elvégzett tevékenysége és teljesítménye révén hatalomban részesül, amit azonban nem ő maga és nem önmaga számára szerzett meg. A felelősség, szolgálati viszonya alapján a hadsereg és kormányzati hivatalok vállán nyugszik. Ez pedig azt is jelenti, hogy cselekedetei oly előkelőek is lehetnek, mint magáé az uralkodóé, s vívmányai oly ragyogóak, mint egy hadseregé.

Ily módon egy hangya számára lehetséges, hogy szolgálati viszonya során lerombolja a fáraó palotáját is. Egy szúnyog

leteríthet egy óriást. S ebből a viszonyból eredően egy hatalmas fenyő ágai egy apró magból vették kezdetüket.³

Ha ez a kapcsolódás és e szolgálati viszony megszűnik, tevékenységei elvégzésére át kell vennie feladatai súlyát és eszközeit. Munkáját kicsiny kezei mértéke és a hátán hordott ellátmánya szerint tudná csak teljesíteni. Amennyiben a korábbi könnyebbséget várnánk el tőle, egy egész hadsereg erejét kellene a kezében birtokolnia, s egy egész hadiipar felett kellene rendelkeznie. Utcai komédiások és szélhámosok sem vállalnák fel ezen elrugaszkodott fantáziálást! ...

³ Valóban, e kapcsolódás alapján kap a mag utasítást Allah elrendeléséből, hogy e csodálatos művet előhozza magából. Ha e kapcsolódási viszony nem létezne, akkor egy ilyen mag létrejötte mérhetetlenül is nagyobb képességeket igényelne, mint egy óriási fenyőfa megalkotása. Ez utóbbi összes jellegzetességét, képességét kellene, hogy tartalmazza az apró mag, mely egyfajta gyárként működik. Az isteni elrendelés és hatalom által tartalmazza az óriási fenyőfát, mely később láthatóvá válik s felveszi végső alakját. – a szerző.

Tehát, ha minden létezőt a Szükségszerűen Létezőre vezetünk vissza, akkor minden dolog szükségszerű igaz következtetéssel könnyűvé, egyszerűvé lesz. Ha azonban a természetnek tulajdonítjuk, a tagadás fokozatát elérő mértékben lesz minden egyes dolog bonyolult és nehéz, s kerül ki egyúttal az értelem hatósugarából.

HARMADIK LEHETETLENSÉG

E lehetetlenség magyarázatára szolgáljon kettő – más értekezésekben is megjelent – példa.

Első példa:

Egy teljesen civilizálatlan ember egyszer belépett egy olyan palotába, mely egy üres sivatag közepébe lett építve, s melyet a civilizáció minden kényelmével rendeztek be. Körülnézett benne, s látván a sok remekművet, a maga műveletlenségével így szólt: "E csodálatos helyet bizonyára nem egy külső valami, hanem az itt látható sok csodálatos dolog közül egy dolog hozta

létre.” S hozzá is fogott, hogy mindent megvizsgáljon benne. De bármire is esett a tekintete, egyikről sem tudta elképzelni, hogy az hozhatta volna létre a többit is... Aztán egyszer csak kezébe került egy füzet, mely a palota tervrajzát, egy tárgymutatót és fenntartásának szabályzatát tartalmazta. Azt rögtön látta, hogy e leírás nem rendelkezik sem szemmel, sem kezekkel, semmiféle eszközzel vagy képességgel, hogy a palotát létrehozza és berendezze. Nem találván más kiutat, miután összehasonlította ez utóbbit a korábban látott dolgokkal, s tekintetbe véve annak átfogó mivoltát, kénytelen volt a következőt megállapítani: “Tehát, ez a füzet volt az, mely megépítette, berendezte e palotát, s mindazt, ami benne megtalálható.”.... s ilyen gondolatokkal bolyongott tovább az ostoba, műveletlen bolond.

A fenti történetben szereplő ostoba emberhez hasonlatosan lép be az evilági palotába az Isten létét tagadó gondolatokkal teli materialista is. Abba a világba, mely mérhetetlenül tökéletesebben és szebben van berendezve az említett

kastélynál is. Nem gondol arra, hogy ez a Szükségszerűen Létező remekműve lenne, Aki a “lehetőségek körén” (= a teremtet világ) kívül található. Elfordul hát Tőle, s helyette az isteni törvények kódexét, az Úr műveinek katalógusát lapozza fel, a “lehetőségek körén” belül mozogva. Nem látja meg azonban ezek valódi voltát, s tévesen a “természet törvényeinek” nevezi el őket. Holott azok az isteni hatalom rendelkezéseinek a törvényei, a megváltoztatásé, az eltörlésé és a megtartásé.

Ő azonban így gondolkozik: “Míg e dolgok látható okokra vezethetőek vissza, s nem szükséges az Egyedüli Teremtőben való hit, addig nem létezik nyilvánvalóbb bizonyíték e “füzetnél”, s a benne lévő “eltörlés és a megtartás” törvények hoztak létre minden egyéb dolgot. S mindezt annak ellenére mondja, hogy az örültségtől mentes józan ész és elme egyértelműen elveti azt, hogy a korlátlan tekintélyt – s a vele járó korlátlan hatalomgyakorlást – a süket, vak és tehetetlen “füzetnek” tulajdonítsa.

Mi pedig így szólunk hozzá:

Te ostoba ember! Próbálj az orrod hegyénél messzebb látni, hogy meglásd a Hatalmas Teremtőt, Akiről tanúságot tesz az egész teremtet világ! Vedd észre a csodálatos Tervezőt, Aki megrajzolta e "füzetben", megalkotta és fenntartja e "palotát"!

Második példa:

Egy civilizációval még soha kapcsolatba nem lépett ember szeme elé egyszer egy felvonuló sereg látványa tárul. Megdöbbenve szemléli annak tökéletes összhangban, fegyelemben, rendezettségben történő előrehaladását. Egy emberként mozog és egy emberként áll meg mindenki. Emberünk egyszerű elméje nem fogja fel, hogy nem maguktól cselekednek így, nem egyikőjük hatására, hanem egy parancsnok utasítására történik minden mozdulat. Egy mindenkit összekötő láthatatlan kötelet feltételez a szerencsétlen, s hiába keresi szemével, nem látja meg. Zavara egyre csak nő, majd vállat vonva tovább megy a dolgára.

Majd egyik pénteki napon eljut egy hatalmas nagy mecsetbe, akkorába, mint a Hagia Szófia. Tanúja lesz, amint a muszlimok közössége egy ember szavára feláll, meghajol, földre borul és leül. Mivel a szellemi, égi törvényekből álló gyűjteményt, a *Saría*-t és annak utasításait, elveit nem ismeri, úgy képzei, hogy kötelek tartják fogva és mozgatják bábukként e közösséget. Innen is ostobán és nevetségesen távozik...

A fenti példában szereplőhöz hasonlóan lép be egy a természeti törvényeket valló, hitetlen ember e világba, mely az Uralkodó számtalan katonájának végtelen laktanyája, s az Örök Imádatra Méltónak hatalmas imacsarnoka. Az ott lévő láthatatlan, kozmikus törvényeket, rendelkezéseket az anyag csupán külsődleges szabályszerűségének véli. Azt gondolja, hogy az Uralkodó elvi utasításainak, az Örök Imádatra Méltó természeti törvényeinek és a társadalom valamennyi erkölcsi előírásnak csupán külsődleges, gyakorlati haszna van. Az isteni hatalomból és tudásból származó törvényeket behelyettesíti az emberi és természeti törvényekkel, a világ teremtését

és irányítását is ez utóbbiaknak tulajdonítja. Azt feltételezi, hogy a természet erejének – mely az Úr hatalmának pusztán csak a megjelenése – önálló hatalma van, s hogy saját magától mindenre képes⁴. S ez igen primitív gondolkodásra vall.

⁴ Bediüzzaman Szaid Nurszi e helyen igen röviden, összefoglalóan beszél a törvényekről. Röviden kiegészítjük tehát:

1- *Kavanin-i itibariye*: Láthatatlan, hatásukat nem közvetlen kifejtő természeti törvények, melyek egyfajta természet / kozmosz leírást tesznek lehetővé a tudósok számára. Ezekhez tartozik pl. a Föld szélességi és hosszúsági fokainak a lemérése.

2- *Seriat-i fitriye-i kübra*: Látható, hatásukat közvetlenül kifejtő törvények. Természeti törvényekként működnek, s néha egyfajta isteni segítségnyújtásként érzékelik az emberek szükség, baj idején.

3- *Ahkam*: Előírások, melyeket Allah megparancsolt, mint pl. a rituális ima, böjt, adományok valamint az emberi törvények, mint pl. a polgári és a büntető jog.

4- *Düsztur*: Láthatatlan, de annál érzékelhetőbb törvények. Pl. kémiai, fizikai, matematikai törvények, az emberi együttélés alapelvei.

5- a, *Ilm*: Allah mindenre kiterjedő tudása.

b, *Kelam*: Allahnak az emberhez intézett közlése, pl. a Koránban.

c, *Vüdsud-i ilmi*: A tanult emberek, külsőleg nem látható tudása.

Röviden összefoglalva az eddigieket: A természet, mely egy külső valósággal rendelkezik, nem alkotó, hanem csak alkotás lehet. Csak díszlet, s nem a díszlettervező. Ítélet, de nem az ítéletet meghozó bíró. Törvény, de nem törvényhozó. Egy pompás ruházat, de nem annak alkotója. Egy csupán reagáló tárgy, s nem egy cselekvő alany. Törvények könyve, de nem végrehajtó szerve. Egy vonal, de nem a vonalat meghúzó. Önmagában hatalommal, cselekvési képességgel nem rendelkezik.

A létbe lépés négy útja közül tehát három – a bennük lévő bizonyított lehetetlenségek alapján – teljes bizonyossággal tévesnek ítéltetett meg. Ezáltal a negyedik út – az egyedüli-egység útja – szükségszerűen és nyilvánvalóan egyúttal bizonyítást is nyert. Ami ez utóbbit illeti, a már említett Korán ája

“Vajon lehet-e kételkedni az Egek és a Föld Teremtőjében?” is tanúsítja, hogy Allah léte szükségszerű, minden dolog közvetlenül az Ő hatalmából keletkezik, s a Föld és az Egek is az Ő rendelkezésére állnak.

Te szerencsétlen ember, aki a teremtett dolgoknál keresel menedéket és a természetnek nem létező hatalmat tulajdonítasz! Csak egyetlen Teremtő van, aki Rajta kívül minden mást megteremtett. Miért lett volna szüksége a tökéletes Mindenhatónak arra, hogy a tehetetlen elemeket hatalommal ruházza fel, s társként szerepeltesse őket a teremtésben? Allah óvjon meg ettől az istenkáromlástól!

Ő az okot és a következményt közvetlenül együtt hozta létre. Ezen egymásutániségot ebben a nyilvánvaló ok-okozati viszonyban rendezte el, hogy ezáltal Áldott Nevei és Bölcsessége megjelenjenek. Az okok és a természet csupán az Ő hatalma előtti függöny, amit a teremtmény kutathat, amikor a dolgokban hiba és hiányosság lép fel. Az Ő méltósága pedig ily módon érintetlen marad.

Vajon az órászmester számára az könnyebb, hogy először egy óra számára fogaskerekeket készít, s azokat majd megfelelő sorrendben abba elhelyezi vagy pedig az, hogy e fogaskerekekbe csodálatos gépezetet épít, majd az órák gyártását

átengedi ezen automatikus gépek működésének? Vajon ez nem esik-e kívül a lehetséges körén?

Egy író tollat, tintát és papírt tesz maga elé. Vajon az a könnyebb, hogy ha ő maga írja meg a könyvet, vagy az, ha létrehoz egy írógépet, s ezen önmagától cselekvésképtelen szerkezetnek azt mondja: "Gyerünk! Írd meg a könyvet!", s ezután ő maga többet nem is foglalkozik a könyv megírásával. Nem- e százszorosan is nehezebb – lehetetlenebb – ez utóbbi?

Ha valaki erre ezt mondja:

Valóban, a könyv megírását elvégző gép megalkotása százszor nehezebb, mint annak saját kezű elvégzése. A gép aspektusából nézve, azonban nem volna-e egy könnyebbség, ha abból az egyetlen könyvből több példányt is elkészíthetne?

A válasz:

Az Örök Alkotó az Ő végtelen Hatalmában a teremtet dolgokba saját lényét és képét is belehelyezte. E dolgokat újra és újra megújítja, hogy ezáltal saját Áldott Neveit is folyamatosan, más

formákban is megmutassa. Ha van szemed, figyeld meg az emberi arcot és meg fogod látni: az első ember idejétől napjainkig érvényes, hogy minden ábrázat magán viseli sajátos, csak rá jellemző megkülönböztető jegyeit, ugyanakkor alapjában teljes megegyezést mutat a többi ábrázattal. Minden egyikük egy külön könyvnek tekinthető. Már a művészi megformálás is megkövetel egy eltérő írásmódot és más szövegmegszerkesztést. A téma összegyűjtése és megfelelő elrendezése külön műhelyt igényel.

Korábban abból a lehetetlen feltételezésből indultunk ki, hogy a természetet egyfajta nyomdának képzeltük el, melynek a szöveg előkészítés és nyomtatás mellett azon feladatot is el kellett látnia, hogy a szükséges alkotóelemeket, a megfelelő arányban a világ különböző részeiből összegyűjtse, egy adott rendszerben feldolgozza s a nyomtatási folyamatba helyezze. Mindez azonban, kizárólag a "nyomdát" létrehozó, Mindenható Akaratával mehet végbe. Ebből pedig az is következik, hogy egy

ilyen nyomdának a feltételezése egy teljességgel értelmetlen tévhit és babona.

Az óra és a könyv példáján is láthattuk, hogy a dicsőséges Alkotó, az okok létrehozója az okozatokat is Ő maga hozta létre. Bölcsességében összekapcsolta e kettőt. Akaratával meghatározza a dolgok természetét, melyek megjelenése csak a dolgokba helyezett törvények tükörképe, reflexiója, s melyek a mindennapokkal és a kozmoszban történő eseményekkel egyaránt összefüggésben állnak. A természet alkotásának tervét alkotta meg, majd minden dolgot ezen isteni terv szerint rendezett és rendez el. Tervezés és kivitelezés egyaránt az Ő műve és cselekedete.

Létezik-e vajon e tény elfogadásánál egyszerűbb, ésszerűbb és bizonyíthatóbb magyarázat?

Talán könnyebb volna e külsődleges, primitív, tudattal nem rendelkező elemeket a dolgok létrejöttéhez szükséges eszközökkel ellátni, hogy azok maguktól, bölcsen és művészien alkossanak? Nem-e

esik ez kívül a tagadás fokát elérő, lehetséges hatáskörén?

Az istentagadó és természetrajongó azonban így szól:

Mivel belátásra és egyértelműsége szólítás fel engem, a következőt mondom neked: már látom, hogy rossz úton indultam el, mely nem csak képtelen, hanem igen veszélyes és visszatetsző út is egyben. A fenti bíráló gondolatokból mindenki számára – ha csak szikrányi értelemmel is rendelkezik – világossá kell váljon, hogy elképzelhetetlen és nem lehetséges a teremtetést okokra és a természetre visszavezetni. Ugyanakkor elkerülhetetlenül minden dolgot a Szükségszerűen Létezőnek tulajdonítani. Hála és dicsőség Allahnak, s kész vagyok a hit elfogadására.

Egy dologgal kapcsolatban viszont még maradtak kételyeim. Azt nem tagadom, hogy az Igazságos Allah a Teremtő. Mit árthatna azonban korlátlan uralmának, ha a teremtetett világot is ellátná saját okozati hatással?

Válasz:

Miként azt néhány értekezésünkben már egyértelműen bizonyítottuk, uralmának egyedi volta éppen abból fakad, hogy kizár bármiféle hatalom-megosztást, részvételt. Még a legjelentéktelenebb király, legkisebb kis hivatalnok sem engedné, hogy valamelyik gyermeke beavatkozzon a tevékenységébe. A történelemből ismerünk olyan kegyes uralkodókat is, akik éppen a fentiek gyanúja miatt végeztek saját gyermekeikkel; tették ezt annak ellenére, hogy kalifák voltak. A "részvétel elutasításának törvénye" tehát alapvető jelentőségű. Egy tartományban fellépő kettő kormányzó, egy birodalomban hatalmi igényekkel jelentkező kettő uralkodó okozta zűrzavar egyértelműen mutatja a "részvétel elutasításának törvénye" fontosságát, mely az uralkodás függetlenségének követelménye, feltétele.

Ha már a gyenge, száналmas emberek ingatag uralkodási igénye is oly mértékű, hogy bármiféle hatalommegosztás számukra szóba sem jöhet, s minden

erejükkel azon vannak, hogy hivataluk önállóságát megtarthassák, akkor mennyivel igaz ez az erős, tiszteletet parancsoló, igazságos uralkodókra, s a Mindenható Allah uralmában való részvétel visszautasítása mennyire összehasonlíthatatlanul szükségszerű és nélkülözhetetlen!

Még egy dologgal kapcsolatban is kételyem támadt:

Ha a teremtetett dolgok, okok, természeti tényezők egy aprónyi kis imádatban részesülnének, miben csökkentené az a Szükségszerűen Létező dicsőségét, Akit az atomoktól kezdve a bolygókig minden magasztal?

Válasz:

A mindenség bölcs Teremtője egy olyan "fának" alkotta meg a kozmoszt, melynek legtökéletesebb gyümölcsei a tudattal rendelkező élőlények lettek. Minden tudattal, élettél bíró lény közül elsősorban az embert alkotta meg, e "fának" mindent magában egyesítő terméseként. Az

embernek pedig legfontosabb tevékenysége – sőt, teremtettségének következménye, lényének célja és életének gyümölcse – az Allah iránti hála, az Ő imádata, a Neki való szolgálat. E hála és köszönetnyilvánítás vajon irányulhatna-e más felé, mint Ő? Aki a korlátlan Uralkodó, egyedüli parancsnok, az Egyetlen-Egyedülvaló, Aki – hogy szeressék és Magát megmutassa – az Univerzumot, s benne annak gyümölcset, az embert megteremtette? Vajon a teremtés eredményét, bölcsességének ellentmondva megsemmisítené? Bizonyos, hogy nem! ... Egyetértene-e azzal, s engedélyezné, hogy teremtményeinek imádatában és szolgálatában olyan dolog részesüljön, mely az Ő bölcsességét és uralmát megkérdőjelezné, sőt egyenesen tagadná? Vajon hozzájárulna-e ahhoz, hogy feledésbe merüljön, holott Tetteiben megmutatta Magát, s végtelen szeretetet vár el a teremtet világtól? Barátom, ideje véglegesen felhagynod a teremtet világ imádatával!

S erre ő így válaszol:

Allahnak legyen hála! E kettő kételyem is eloszlott immár. Az isteni Egységnek és annak, hogy egyedül Ő méltó az imádatra, oly ékes bizonyítékait sorakoztattad fel, hogy ezek tagadása egyenlő lenne a Nap létezésében nappali fényben való kételkedéssel.

UTÓSZÓ

Az ateista természetfilozófiát feladó és hithez eljutó ember hálát ad Allahnak, s nincsenek többé kételyei. Azonban, akad még néhány kérdés, melyekre feleletet vár.

Első kérdés:

Sok olyan emberről hallani, akik hanyagságból felhagytak az imádkozással, s így érvelnek: az Igazságos Allahnak ugyan miért volna imádatunkra és szolgálatunkra szüksége? A Korán nyomatékosan felhívja ennek fontosságára a figyelmet, s kemény büntetést helyez kilátásba ezek elmulasztása esetén. Miként van összhangban a Korán egyébként oly világos, igazságos és mértékletes szellemével, ha a magánélet apró hibáira is oly hevesen reagál?

Válasz:

Valóban, az Igazságos Allah nem szorul rá arra, hogy Őt szolgálj és imádd. Tőled semmire sincs szüksége. Te vagy az, akinek erre szüksége van, aki erre rászorul. Beteg vagy legbelül. Számos írásunkban kifejtettük, hogy a szolgálat és imádat lelked sebeit begyógyíthatják. Vajon a beteg, akit a jóságos orvosa arra kér, hogy vegye be a gyógyulásához szükséges gyógyszert, azt fogja-e neki mondani, hogy ne kellemetlenkedjen neki? Vádolni fogja-e azzal, hogy erre az előbbinek van igazán szüksége? Világos, hogy ez igen nagy ostobaság volna.

A Korán, mely megfenyegeti az imájukat elhanyagolókat az olyan uralkodóra hasonlít, aki éber szemmel figyeli a kötelességüket végző alattvalóit, s az azt elhanyagolókat, lázadókat megbünteti.

Az Allahot nem imádó, Hozzá nem imádkozó ember is ugyanígy sért jogokat, s jár el a többi alattvalóval szemben is

jogtalanul. Minden létező tökéletessége megmutatkozik azokon, akik Mesterük felé fordultak, Őt dicsérték és dicsőítették. Azok, akik ezt nem teszik meg, a többi létező imádatát nem veszik és nem is vehetik észre, sőt még akár tagadják is. Ezen túlmenően megvetést is éreznek minden dicsőítő iránt, akik mindegyike a Megváltozhatatlan egyik levele és az Úr Áldott Neveinek tükre.

Valóban, a világmindenségben mindenki saját maga tükörképét látja. Az Igazságos Allah az univerzum mértékeként, mérlegnyelveként teremtette meg az embert. Ebből a tágasabb világból adott minden embernek saját világot, aki belső hozzáállása szerint látja különböző színekben azt. Egy reményét vesztett ember számára például a világ is komor képekben jelenik meg. A vidám emberre pedig visszamosolyog a világ. Az Allahot dicsőítő ember előbb-utóbb észre kell vegye, hogy a körülötte lévő teremtett világ szintén ugyanazt teszi.

Az Allahot tagadó, torz képet lát a világból, s ahhoz való viszonyában annak

jogait folyamatosan megsérti, ahogyan saját lelkét is, hiszen annak valódi lényege az Úr szolgálatában rejlik. A saját, önérdekű lelkének engedelmeskedő kemény büntetésben részesül Urától, hogy ráébredjen kötelessége teljesítésének szükségességére.

Összefoglalva az előzőeket:

Aki felhagy az imavégzéssel, saját lelkének – mely Allah tulajdona, szolgálója és dicsőítője – árt vele, s egyben a kozmosz szabályai ellen is vétkezik. Miként a hitetlenség a teremtés / teremtettség megsértése, úgy az ima elhanyagolása a teremtés tökéletességének tagadása. S mivel az, egy az isteni Bölcsesség elleni vétek, szörnyű fenyegetéssel és büntetéssel jár együtt.

A fentiekben tárgyaltak nyomatékosítása végett használja e szigorú kifejezéseket a Kinyilatkoztatásában oly csodálatos Korán, s a helyzet által megkövetelt magatartást veszi fel, mely a megnyilatkozás hitelességét is jelzi.

Második kérdés:

A természetfilozófiát elhagyó és a hit felé forduló ember így szól:

Vitathatatlanul nagy horderejű tény, hogy minden egyes létező, minden tekintetben és viszonyában, az összes létező körülmény közepette az isteni Akarattól és Hatalomtól függő helyzetben van. Óriási nagyságát tekintetbe véve ez a mi eszünkkel felmérhetetlen dolog. Mi a titka ennek, melyet a Korán e szavakkal fejez ki:

مَا خَلَقُكُمْ وَلَا بَعَثُكُمْ إِلَّا كَنْفُسٍ وَاحِدَةٍ
وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ

“A ti megteremtésed és feltámasztásod annyi csak, mintha az csupán egyetlen léleké lenne.” (31: 28)

“És az Óra eldöntése csupán annyi, mint egy szempillantás, vagy még annyi sem.” (16: 77)

Válasz:

E titok magyarázatára وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

“a Neki minden dolog felett hatalma van” ája kapcsán (5: 120) a *Huszdik Szó Tizedik Szavában*, világosan és egyértelműen sor került. Különösen az említett levél függelékében magyarázzuk részletesebben, hogy minden egyes létező megteremtése – amennyiben egyetlen Teremtőre vezethető vissza – éppolyan egyszerű, mint egyetlen dologé. Ha azonban nem az Egyedüli-Egyetlenre, az állandóan Jelen-Lévőre vezetjük vissza, akkor egyetlen dolog megformálása éppoly nehéz és összetett lesz, mint az összes dolog együttes megalkotása. Amikor minden dolgot a Mesternek tulajdonítunk, a kozmosz egy fához lesz hasonlatos, a fa egy maghoz, a Paradicsom a tavaszhoz, a tavasz pedig egy virághoz.

Száz bizonyíték közül itt csupán egy-kettőt említettünk, melyek e titok forrására, s a bennük rejlő bölcsességre utalnak. Általuk világossá válik, hogy a létezők

a létbe – melynek bősége nyilvánvaló – mekkora könnyedséggel, rendezettséggel és művészien megalkotva lépnek.

Egy példa:

Mennyivel könnyebb (és ésszerűbb) száz katonát egyetlen tiszt parancsnoksága alá helyezni, minthogy egyetlen katonának száz tiszt parancsoljon, egyetlen főhadiszállásból egységes előírásokkal egy hadsereget felszerelni, ellátni, irányítani. S milyen vesződséges és értelmetlen volna egyetlen katonát több gyárból felszerelni és sok főhadiszállásból vezényelni. Egyetlen katona ellátására ugyanannyi gyár volna szükséges, mint egy egész hadsereg felállításához.

Az Egység misztériuma / titka által világossá válik, hogy egy fát és annak összes gyümölcsét ellátó szubsztancia számára éppoly egyszerű egyetlen gyümölcs ellátása és fordítva. Ha azonban az egység elve helyett, a sokféleség elvéből indulunk ki, a minden egyes gyümölcshez szükséges szubsztancia más-más helyről származna, minden egyes gyümölcs

létrejötté éppannyi nehézségbe kerülne, mint egy egész fáé és annak összes gyümölcséé.

Több száz hasonló példát hozhatnánk még fel annak illusztrálására, hogy a lét mily határtalan mértékben, ezerszeres könnyedséggel lép az Egységből a jelenlétbe, s hogy ez mennyivel egyszerűbb, mint egy apró dolognak is a sokféleségből történő létrejötté. Mivel e tényt számos értekezésünkben kimerítően tárgyaltuk már, e helyen csupán egy egészen sajátos misztériumot szeretnénk bemutatni, mely az isteni elrendezés, hatalom és tudás kérdésével foglalkozik. A következőről van szó:

Egy lét vagy, egy létet birtokolsz. Ha ezt az Örök Hatalomra vezeted vissza, akkor Ő egy pillanat alatt, egyetlen utasításával, végtelen hatalma által hozott létre téged a semmiből, úgy ahogyan egy gyufát meggyújt az ember. Ha azonban a matéria és a természet ok-okozati viszonyának tulajdonítod létedet, akkor számodra – aki az univerzum jól elrendezett összefoglalt mása, kicsinyített tartalomjegyzéke vagy – szükségessé válik, hogy létezésed anyagi

alkotórészeit az univerzum tárházából magad számára szűrd ki, s azokat érzékeny mérőeszközökkel a megfelelő arányban kimérve önmagadat összeállítsd. Az anyagi okok eszközök, csupán a gyűjtésre és formálásra képesek. Ami közvetlenül nem áll rendelkezésükre, azt nem tudják előteremteni a semmiből. Minden értelmes ember megerősíti ezt. Egy apró élőlény testének alkotórészeit is a világ különböző részeiről kellene összehordani.

Értsd meg hát, hogy mily egyszerű mindez az Isteni Egység számára, s mily iszonyatosan nehéz lenne a létet sokaság és sokféleség elvéből eredeztetni.

Másodszorban: Tudományos szempontból nézve, minden végtelen egyszerűnek látszik. Például a "Kader" (elrendelés) is a tudomány / tudás egy fajtája, mely minden dolog mértékét, "öntőformáját" előre meghatározza, s minden dolog testének rá jellemző "tervrajzát, típusát" tartalmazza. Amennyiben a Hatalom hozza létre, akkor egészen könnyen, a "Kader" által meghatározott mérték szerint teszi meg. Ha e dolog azonban, nem a Dicsőséges

Mindenhatóra – a mindent átfogó, korlátlan tudás Urára – vezetődik vissza, akkor – miként azt a korábbiakban felvázoltuk – nem csak ezernyi nehézség, hanem ugyanennyi lehetetlenség is felmerül. Ugyanis szükségessé válna, hogy akár egy kis állat testébe, kívülről ezernyi anyagi “öntőforma” alkalmazásba kerüljön, amennyiben az Isteni Meghatározás és Tudás szerinti mérték nem létezne.

Így értsd hát az Egységben lévő végtelen könnyűség titkát, a téves gondolkodás és sokféleség határtalan nehézségeit, s ismerd fel a következő ájában lévő igazságot:

وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ

“Megteremtések és feltámasztások nem nehezebb, mint egyetlen léleké. Egy óra nem több mint egy szempillantás, vagy még annyi sem.” (16: 77)

Harmadik kérdés:

Aki korábban ellenség volt, de miután megtért, barát lett, így szólt: Napjaink különösen 'haladó' gondolkodású filozófusai úgy vélekednek, hogy "a semmiből semmi sem jöhet létre; és semmi sem mehet veszendőbe. Az univerzum működése a szintézisnek és az analízisnek köszönhető."

Válasz:

Napjaink filozófusai, akik a létet nem a Korán fényében szemlélik, kénytelenek voltak előbb-utóbb belátni, hogy a létnek a természetből és okozati elemekből történő létrejötte a lehetetlen mértékét üti meg, s végtelen nehézségeket vet fel. Két főbb csoportjukat különböztetjük meg.

Az elsőbe az értelemtől eltávolodott, az állati szintnél mélyebbre süllyedt nihilisták tartoznak, akik – még a természet teremő erejét is elvetvén – tagadják a teremtet világ létét. Sőt, még a saját létezésüket is megkérdőjelezzik...

A második csoportot azok alkotják, akik végül belátták, hogy micsoda nehézségekkel és lehetetlenséggel jár akár csak egy szűnyog létrehozása, ha azt kizárólag a természetre és okozati elemekre vezetik vissza. Ez egy olyan képességet feltételezne, mely az emberi felfogás határain kívül helyezkedik el. A teremtés tényét azonban e szavakkal tagadják: "A semmi nem teremthet". Ugyanakkor a pusztulást is kizárják: "Ami egyszer létezik, az nem tűnhet el."

Egy olyan helyzetet feltételeznek, melyben csupán atomok mozognának véletlenszerűen ide-oda, s ennek során alakulnának ki az összeállások, szétbomlások, szintézisek... Vedd csak szemügyre ezeket a magukat igen intelligensnek tartó, ugyanakkor a tudatlanság és ostobaság legalsó fokozatán álló embereket! Tudd meg, hogy az ilyen tévtan micsoda bolondot, gazembert hozhat létre, s vond le a magad tanulságát mindebből!

Vajon az imént említett társaság nihilizmusánál nem-e nagyobb tudatlanság és ostobaság az Örök Hatalmat távolinak

tartani és tevékenységét tagadni? Azt a Hatalmat, mely minden évben többszázezer különféle faj számtalan egyedének életet ad; Mely hat nap alatt megteremtette a Földet és az Egeket; Mely minden tavasszal egy új világot tár elénk; mindezt egy jól megtervezett, s kifogástalanul kivitelezett terv szerint, művészi igénnyel megalkotva; az előkészületben lévőknak egy pillanat alatt formát ad, miként a szemmel nem látható vegyi anyagot egy másikkal megjelenítünk.

E szerencsétlenek, kik teljes tehetetlenségükben semmi egyebet nem birtokolnak, mint kis önmeghatározásukat, üres büszkeségükben sem képesek megsemmisíteni vagy bármit, egy kis darab földet is jelen-nem-létből létrehozni. S mivel ez nem az általuk bizodalommal tekintett természeti erők hatalmában rejlik, értetlenül ezt mondják: "Ami nincs, az nem is válhat valamivé; s ami létezik, az nem semmisülhet meg." E tévhitet magára a Tökéletes Mindenhatóra is alkalmazni kívánják, Aki pedig kétszeres módon hozza létre a dolgokat:

Először is előteremtés, újra létrehozás által, ami azt jelenti, hogy a semmiből, a nem-létből hozza a létet, melynek során minden szükségessel ellátja. De újra is formál: Minden létből egy részt a kozmosz elemeiből épít fel, hogy Tudásának Tökéletességét és Áldott Neveit általuk megjelenítse. A gondoskodás törvénye által küldi a parancsának engedelmeskedő atomokat, sejteket feladatuk teljesítésére, hatásuk kifejtésére.

E kettő módon teremt a Tökéletes-Mindenható: egyrészt a teremtéssel, másrészt az újraformálással. Egy folytonos, általánosan érvényes, végtelenül egyszerű és könnyű szabály a dolgokat a még-jelen-létből a már-jelen-nem-létbe és a nem-létből a jelen-létbe hívni.

Aki a mindennapjaiban látható jeleket látván is azt mondja, hogy "a semmiből semmi sem lesz", az maga is egy "semmi"!

A természetfilozófiát immáron elvető és az igazság felé forduló ember pedig így szól: "Hála, dicséret és dicsőség az Igazságos Allahnak, annyiszor, ahány homokszem van a tengerek és óceánok

alján! Eljutottam a tökéletes hithez. Kétségektől és tévedésektől meg lettem mentve, s szemernyi bizonytalanság sincs már bennem. Hála és dicsőség Allahnak az Iszlámért, s a hitben való kiteljesedésért! Nincs más tudásunk, csak az, amire Te megtanítottál bennünket. Te vagy a Mindentudó, a Bölcs!”

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ
الْحَكِيمُ

TARTALOM

Értekezés a Természetről	7
Bevezetés	15
Tudnod kell, hogy olyan szörnyű szavak hagyják el időnként az ember száját, melyek istentelen voltát nem is sejti.	
Első vitakérdés	17
Az élettelen világ ok-okozati kapcsolódásai által öltött formát a teremtmény és lépett a létezésbe.	
Második vitakérdés	24
Mely szerint "magától jött létre", azaz önmaga által formálódott meg, önmagából keletkezett volna.	
Harmadik vitakérdés	30
"A természet (törvénye) szerint alakul", teszi ezt szükségessé, hozza létre.	
Első kérdés	55
Az Igazságos Allahnak ugyan miért volna imádatunkra és szolgálatunkra szüksége?	
Második kérdés	59
Vitathatatlanul nagy horderejű tény, hogy minden egyes létező, minden tekintetben és viszonyában, az összes létező körülmény közepette az isteni Akarattól és Hatalomtól függő helyzetben van. Óriási nagyságát tekintetbe véve ez a mi eszünkkel felmérhetetlen dolog.	
Harmadik kérdés	65
Napjaink különösen 'haladó' gondolkodású filozófusai úgy vélekednek, hogy "a semmiből semmi sem jöhet létre; és semmi sem mehet veszendőbe. Az univerzum működése a szintézisnek és az analízisnek köszönhető.	